

ҚАЗТҰТЫНУОДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ УНИВЕРСИТЕТІ

ЕСЕП ЖӘНЕ АУДИТ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ
6В04103 - КҮНДІЗГІ ОҚУ НЫСАНЫНЫҢ
СТУДЕНТТЕРІ ҮШІН
ӨНДІРІСТІК ТӘЖІРИБЕ-3 БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚАРАҒАНДЫ 2024

6B04103 – Бухгалтерлік есеп және аудит оқу бағдарламасының өндірістік тәжірибе бағдарламасы-3 құрастырған «Бухгалтерлік есеп және аудит» кафедрасының меңгерушісі, э.ғ.д., профессор Березюк В.И. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының, 5-баптың 46-11 тармақшасының (өзгертулермен және толықтырулармен); «Жоғары/жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты 30 қазандағы № 595 Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 (өзгертулермен және толықтырулармен) Заңымен. 2018 (өзгертулермен және толықтырулармен), Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі бұйрығымен бекітілген Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережесі. № 152 (өзгертулермен және толықтырулармен), Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2023 жылғы 29 желтоқсандағы № 1340 бұйрығымен бекітілген «Бухгалтер» кәсіби стандарты, ұйымдастыру және өткізу қағидалары. Қазтұтынуодағы ҚарУ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының студенттерінің өндірістік тәжірибе, 2024 ж.

1. Өндірістік тәжірибенің-3 мақсаты мен жалпы міндеттері

Өндірістік тәжірибе-3 бВ04103 «Есеп және аудит» білім беру бағдарламасының міндетті компоненті болып табылады, Болашақ бухгалтерлерді кәсіби даярлаудың маңызды кезеңі болып табылады және Теориялық оқыту нәтижелерін бекітуге, тәжірибелеік дағдылар мен құзыреттерді меңгеруге бағытталған.

Өндірістік тәжірибе-3 келесі бағыттар бойынша студенттердің практикалық дағдыларын қалыптастыруды болжайды: бухгалтерлік есепті құру және кәсіпорынның есеп саясатын қалыптастыру негіздері, ұйымның міндеттемелерін есепке алу, кірістер мен шығыстарды есепке алу, капитал мен резервтерді есепке алу, қаржылық есептілікті ұсыну.

Өндірістік тәжірибеге-3 келмеген, өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасын орындамаған, жұмысы туралы теріс пікір алған немесе кәсіпорыннан немесе есепті қорғау кезінде тәжірибе жетекшісінің қанағаттанарлықсыз бағасын алған студент қайта оқу курсына немесе жазғы семестрге жіберіледі.

Өндірістік тәжірибенің-3 мақсаты университетте алған білімдерін одан әрі тереңдету және бекіту және бухгалтерлік есепті жүзеге асыру техникасы мен ұйымдастыру саласында қажетті практикалық дағдыларды игеру болып табылады.

Өндірістік тәжірибенің-3 жалпы міндеттері:

1. Субъектінің ұйымымен, оның құрылымымен, саланың ерекшелігімен және кәсіпорынның өндірістік және басқару бөлімшелерінің негізгі функцияларымен танысу.

2. Кәсіпорындағы бухгалтерлік есепті ұйымдастыруды зерттеу: кәсіпорынның есеп саясаты, бухгалтерлік компьютерлік бағдарлама, бастапқы есеп құжаттамасы және құжат айналымы.

3. Кәсіпорынның бухгалтериясында тиісті бөлімдерде белгілі бір жұмыс орындарын иеленумен тікелей жұмыс істеу: ұйымның міндеттемелерін есепке алу, кірістер мен шығыстарды есепке алу, капитал мен резервтерді есепке алу, қаржылық есептілікті ұсыну.

4. Бухгалтерлік құжаттарды, талдау көрсеткіштерінің есептерін жасауға және өңдеуге, міндеттемелерге түгендеу жүргізуге қатысу.

5. Субъектінің қаржы-шаруашылық қызметі, бухгалтерлік есепті ұтымды ұйымдастыру, экономикалық талдау және ішкі аудит мәселелері бойынша кеңестердің жұмысына қатысу.

6. Дипломдық, курстық жұмыстарды, ғылыми баяндамаларды, практика бойынша есепті дайындау үшін материалдарды іріктеу және жүйелеу.

Өндірістік тәжірибе-3 бекітілуге жататын оқу материалы мынадай түрде бөлінеді:

- субъектімен және оның құрылымдық бөлімшелерімен жалпы танысу;
- негізгі экономикалық көрсеткіштермен, техникалық процестермен және оларды басқаруды ұйымдастырумен танысу;
- кәсіпорынның бухгалтерлік есебін ұйымдастыруды, есеп саясатының

құрамы мен мазмұнын зерделеу;

- субъектінің өндірістік-шаруашылық қызметінің барлық негізгі учаскелерінде бухгалтерлік есепті ұйымдастыру мен қоюды зерделеу.

Өндірістік тәжірибеден-3 өту нәтижесінде қалыптасатын студенттің құзыреттілігі:

- қолданыстағы заңнаманы және қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарының ережелерін сақтауға негізделген тиімді есеп саясатын таңдау негізінде есеп пен есептілікті ұйымдастырудың ұтымды жүйесін жасай білу;

- экономика салаларындағы бухгалтерлік есептің ерекшеліктерін білу, бухгалтерлік есепті жүргізудің шетелдік тәжірибесін қолдана білу, қаржылық және қаржылық емес шешімдер қабылдау үшін ақпаратқа қажеттілікті қоса алғанда, ішкі және сыртқы пайдаланушылар үшін қаржылық және қаржылық емес Есептіліктің мазмұны мен мәнін түсіну.

6B04103-Есеп және аудит білім беру бағдарламасы бойынша оқыту нәтижелері:

- субъектінің бухгалтерлік есеп саласындағы білімі мен түсінігін, соның ішінде осы саладағы ең озық білім элементтерін көрсетеді;

- халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілікті ұйымдастырудың ұтымды жүйесін білу және түсіну;

- бухгалтерлік есепті жүргізудің тиімділігі, қаржылық және қаржылық емес есептілікті қалыптастыру үшін ақпаратты жинауды және түсіндіруді жүзеге асыру;

- бухгалтерлік есеп және есептілік саласындағы мамандарға да, басқа мамандарға да ақпаратты, идеяларды, проблемалар мен шешімдерді хабарлай білу.

2. Объектілер, өндірістік тәжірибені-3 өткізу кезеңі мен ұзақтығы

Өндірістік тәжірибе-3 студент ұйымдастыру-экономикалық, басқару функцияларын немесе олардың кешенін орындайтын ұйымның (кәсіпорынның) құрылымдық бөлімшелерінің бірінде өткізіледі.

Өндірістік тәжірибені-3 өткізу үшін база ретінде студент қызметі мамандарды даярлау бейініне және білім беру бағдарламасының талаптарына сәйкес келетін, өндірістік тәжірибені-3 басқаруды жүзеге асыру үшін білікті кадрлары бар ұйымдар және материалдық-техникалық база айқындалады. Практикадан өту орнын таңдау кезінде экономика, ұйымдастыру, басқару мәселелерімен айналысатын кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың құрылымдық бөлімшелеріне артықшылық берілуі тиіс.

Өндірістік тәжірибені-3 ұйымдастыру үшінші тарап кәсіпорындарында ҚҚарУ пен кәсіпорын (практика базасы) арасында жасалған шарт негізінде жүзеге асырылады. «Бухгалтерлік есеп және аудит» кафедрасында кәсіптік практиканы өткізуге арналған келісім-шарт нысаны (ф.п.-112-01) бар және электронды түрде ұсынылады. Кәсіптік практикадан өтуге арналған шарт бір

жыл және одан көп мерзімге жасалуы мүмкін. Бітіруші кафедралардың практикасына жауаптылар шарттың қолданылу мерзімдерін және олардың уақтылы ұзартылуын бақылауды жүзеге асыруға тиіс. ҚҚарУ студенттерінің кәсіби тәжірибе базаларымен жаңа келісімдер тәжірибе басталғанға дейін бір айдан кешіктірілмей жасалады.

Өндірістік тәжірибе-3 оқу процесінің кестесіне сәйкес мерзімде жүзеге асырылады.

Өндірістік тәжірибенің-3 басталу және аяқталу мерзімі университет ректорының бұйрығымен белгіленеді.

Ректордың бұйрығы негізінде «Бухгалтерлік есеп және аудит» кафедрасы студентке белгілі бір нысан бойынша кәсіби практикаға жолдама, өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасын (электронды түрде), кәсіби практиканың жұмыс жоспар-кестесін береді.

3. Өндірістік тәжірибені-3 басқару және бақылау әдістері

6B04103-Есеп және аудит білім беру бағдарламасы бойынша өндірістік тәжірибені-3 басқаруды және ұйымдастыруды «Бухгалтерлік есеп және аудит» кафедрасы жүзеге асырады.

6B04103-Есеп және аудит білім беру бағдарламасының талаптарына, бейініне сәйкес өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасын «Бухгалтерлік есеп және аудит» кафедрасы әзірлейді.

Өндірістік тәжірибе-3 басталғанға дейін екі - үш күн бұрынуниверситеттен практика жетекшілерінің міндетті қатысуымен студенттерге нұсқаулық өткізіледі.

Нұсқама барысында өндірістік тәжірибенің-3 міндеттері, кәсіпорындағы жұмыстың мазмұны және оқу жоспарында айқындалған өндірістік тәжірибені-3 өту уақыты туралы айту қажет.

Өндірістік тәжірибеден-3 студент түрлі меншік нысанындағы экономика салаларының кәсіпорындары мен ұйымдарында өтеді.

Өндірістік тәжірибені-3 ұйымдастыру және оқу-әдістемелік басшылықты студент бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасы жүзеге асырады, ол тәжірибелі оқытушылар арасынан университет басшыларын тағайындайды.

Кәсіпорында өндірістік тәжірибені-3 ұйымдастыру жауапкершілігі студент бас бухгалтерге немесе оның орынбасарына жүктеледі. Жалпы көшбасшыны тағайындаумен қатар, кәсіпорында жеке жұмыс орындарындағы жетекшілер бөлінуі керек.

Университеттен өндірістік тәжірибе-3 жетекшісінің міндеттері:

1. Студенттің нақты кәсіпорындағы жұмысының күнтізбелік кестесін әзірлеуге көмек көрсету.

2. Студенттерге өндірістік тәжірибе-3, есеп жасау және атқарылған жұмыс туралы күнделік-есеп жүргізу мәселелері бойынша кеңес беру.

3. Кәсіпорын басшылығы арқылы практиканттарға қажетті жағдайлар

жасау жөнінде шаралар қабылдау.

4. Студенттердің жұмыс сапасын тексеру және кәсіптік тәжірибесінің-3 жұмыс жоспар-кестесінің орындалуын бақылау.

5. COMPLETE және CASTLE жобалары бойынша ресурстық орталыққа тапсыру:

- жұмыс берушілерге арналған толтырылған сауалнама;
- өндірістік тәжірибені-3 ұйымдастыру және өту сапасы туралы студенттермен толтырылған сауалнама.

Кәсіпорынан өндірістік тәжірибе-3 жетекшісінің міндеттері:

1. Білікті басшылықты жүзеге асыру және әрбір студентті жұмыс орнымен қамтамасыз ету.

2. Тыңдаушыларға қажетті түсініктемелер беріңіз және олардың белгілі бір жұмыс түрлерін уақтылы және сапалы орындауын талап етіңіз.

3. Бекітілген бағдарламаға және жұмыс жоспары-кәсіптік практика кестесіне сәйкес өндірістік практикаға басшылық ету-3.

4. Өндірістік тәжірибе-3 аяқталғаннан кейін әрбір тәжірибеден өтушінің жұмысы туралы жазбаша сипаттама беру және студент жасаған есепті және өндірістік тәжірибеден-3 өткені туралы күнделік-есепті куәландыру.

5. Жұмыс берушілерге арналған сауалнаманы толтыру.

Студенттің міндеттері:

1. Өндірістік тәжірибе-3 орнына келу ректордың бұйрығымен белгіленген дәл көрсетілген мерзімде.

2. Кәсіпорында қолданылатын ішкі тәртіп ережелері мен еңбек заңнамасының талаптарын қатаң сақтау.

3. Өндірістік кеңестерге қатысу.

4. Кәсіпорын ұжымының қоғамдық өміріне қатысу.

5. Кәсіптік тәжірибенің-3 жұмыс жоспары-кестесіне сәйкес кәсіпорынан өндірістік тәжірибе-3 жетекшісінің және өндірістік тәжірибе -3 бағдарламасының нұсқауларын орындау.

6. Кафедрадан өндірістік тәжірибе-3 жетекшісінен кеңес алу.

7. Бухгалтерлік есепті ұйымдастыру және оның әдіснамасы бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерін зерделеу.

8. Белгіленген нысан бойынша күнделік-есеп жүргізу және оған өндірістік тәжірибе-3 өту туралы күнделікті жазбалар жүргізу.

9. Өндірістік тәжірибеден-3 өту туралы есеп жасау.

10. Студенттердің кәсіптік практикадан өткені туралы есептерді тіркеу журналына тіркеу үшін (Ф. КП-20-07 нысаны) және өндірістік тәжірибе-3 жетекшісінің тексеруі үшін университеттен өндірістік тәжірибеден-3 өткені туралы құжаттар пакетін ұсыну:

- өндірістік тәжірибеге-3 жолдамаға «келу және кету туралы белгі»;
- практика базасының басшысы қол қойған барлық тапсырмаларды орындау туралы күнделік-есеп (өндірістік тәжірибе-3 жолдамамен бірге беріледі немесе белгіленген нысан бойынша дербес толтырылады);

- өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасының орындалуын көрсететін, өндірістік тәжірибе-3 бойынша жазбаша есеп. Есептің мазмұны мен ресімделуіне қойылатын талаптар өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасында жазылған.

- ұйымның сапасы және тәжірибеден өту туралы сауалнаманы толтыру (өндірістік тәжірибеге-3 жолдамамен бірге беріледі);

- жұмыс берушілер үшін толтырылған сауалнама (өндірістік тәжірибе-3 жолдамамен бірге беріледі).

4. Өндірістік тәжірибенің-3 мазмұны

ТАҚЫРЫП 1. Субъектінің қаржы-шаруашылық қызметімен танысу

Өндірістік тәжірибе-3 субъекті қызметінің өндірісімен, технологиясымен және негізгі бағыттарымен жалпы танысудан басталады. Өндірістік тәжірибе-3 жетекшісі кәсіпорыннан студенттермен кіріспе нұсқама өткізеді және субъектінің бөлімдері, цехтары және басқа бөлімшелері бойынша экскурсия ұйымдастырады. Осыдан кейін машықтанушы Кәсіпорынның Жарғысын және оның қызметін реттейтін басқа да нормативтік құжаттарды мұқият зерделейді.

ТАҚЫРЫП 2. Бухгалтерлік есепті құру және кәсіпорынның есеп саясатын қалыптастыру негіздері. ХҚЕС (IAS) 8 зерделеу «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер және қателер»

Кәсіпорынмен танысу материалдары бойынша оның ұйымдық құрылымының схемасы жасалады. Есепке алу-талдау қызметтерін құруға және өндіріс көлеміне, технологиялық процестердің реттілігіне және есепке алу, талдау және ішкі аудиттің қолданылатын әдістеріне байланысты олардың функцияларын зерделеуге ерекше назар аударылады.

Студент тікелей бухгалтерияда, қаржы-экономикалық бөлімде және басқа құрылымдық бөлімшелерде кәсіпорын пайдаланатын құжаттарды рәсімдеу схемасын, компьютерлік бухгалтерлік бағдарламаны зерттейді, кәсіпорынның есеп саясатын қалыптастыру және мазмұнын зерттейді.

Студент өндірістік тәжірибеден-3 өту кезінде ХҚЕС (IAS) 8 «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалардағы өзгерістер мен қателер» оқиды.

ТАҚЫРЫП 3. Ұйымның міндеттемелерін есепке алу.

9 (IFRS) ХҚЕС «Қаржы құралдары» зерделеу»,

16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау»,

19 (IAS) «Қызметкерлерге сыйақылар»,

23 ХҚЕС (IAS) «Қарыз алу бойынша шығындар»,

37 ХҚЕС (IAS) «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер»,

39 ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау»

Міндеттемелерді есепке алу бойынша студент келесі сұрақтарды

зерттеуі керек:

- кредиторлық берешекті тану және жіктеу;
 - кредиторлық берешекті бастапқы бағалау;
 - Бухгалтерлік есеп шоттарының үлгі жоспарының «Қысқа мерзімді міндеттемелер» 3-бөлімінің және «Ұзақ мерзімді міндеттемелер» 4-бөлімінің бухгалтерлік есеп шоттары;
 - міндеттемелерді есепке алуды ұйымдастыру: бастапқы құжаттар, есепке алу тіркелімдері және синтетикалық есепке алу;
 - қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелерді есепке алу;
 - салықтар бойынша міндеттемелерді есепке алу: корпоративтік табыс салығы, жеке табыс салығы, қосылған құн салығы, акциздер, әлеуметтік салық, жер салығы, көлік құралдарына салынатын салық, мүлікке салынатын салық, өзге де салықтар;
 - басқа да міндетті және ерікті төлемдер бойынша міндеттемелерді есепке алу;
 - қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді кредиторлық берешекті есепке алу;
 - жеткізушілерге және мердігерлерге қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді кредиторлық берешекті есепке алу;
 - қарыздар бойынша міндеттемелерді есепке алу және оларды алу шарттары;
 - сыйақылар бойынша міндеттемелерді есепке алу;
 - еңбекақы төлеу бойынша қысқа мерзімді берешекті есепке алу;
 - қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді бағалау міндеттемелерін есепке алу;
 - өзге де қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелерді есепке алу;
 - кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін есепке алу;
 - қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді міндеттемелердің өтелуін бақылау.
- Өндірістік тәжірибе-3 туралы есепте қосымшаларда міндеттемелерді есепке алу бойынша теориялық ережелерді баяндағаннан кейін келесі толтырылған бастапқы құжаттар мен есепке алу регистрлерін көрсету, сондай-ақ есеп мәтінінде осы қосымшаларға сілтеме жасау қажет:
- сенімхат (Д-1 нысаны);
 - қорлардың кіріс ордері (З-1 нысаны);
 - шот-фактура;
 - орындалған жұмыстардың (көрсетілген қызметтердің) актісі (Р-1 нысаны);
 - дебиторлық және кредиторлық берешекті түгендеу актісі (Инв-4 нысаны);
 - тауарлық-материалдық құндылықтарды қабылдау кезінде саны мен сапасы бойынша белгіленген алшақтық туралы акт және т. б.;
 - жұмыс уақытын есепке алу табелі;
 - есеп айырысу ведомосы (кітап) (Т-1 нысаны);
 - төлем Ведомосы (Т-2 нысаны);
 - міндеттемелерді талдамалық есепке алу тіркелімдері кәсіпорында пайдаланылатын бухгалтерлік компьютерлік бағдарламадан басып шығару түрінде ұсынылуы тиіс.

Студент кредиторлық берешекті мерзімі бойынша талдап, оны өтеу мерзімін анықтауы керек.

Студент өндірістік практикадан өту кезінде-3 ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржы құралдары», ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалға алу», ХҚЕС (IAS) 19 «Қызметкерлерге сыйақы», ХҚЕС (IAS) 23 «Қарыз алу бойынша шығындар», ХҚЕС (IAS) 37 «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер», ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау» ХҚЕС (IAS) зерделейді.

ТАҚЫРЫП 4. Кірістер мен шығыстарды есепке алу.

**15 (IFRS) «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім»,
ХҚЕС (IAS) 12 «Пайдаға салынатын салықтар» зерделеу,**

7 (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»

Кірістер мен шығыстарды есепке алу бойынша студент келесі сұрақтарды зерттеуі керек:

- сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді тану критерийлері;

- дебиторлық берешекті бастапқы бағалау;

- Бухгалтерлік есеп шоттарының үлгі жоспарының "кірістер" б-бөлімінің бухгалтерлік есеп шоттары;

- өнімді сатудан және қызмет көрсетуден түскен кірістерді есепке алу;

- қаржыландырудан түскен кірістерді есепке алу;

- өзге де кірістерді есепке алу;

- Бухгалтерлік есеп шоттарының үлгілік жоспарының 7 «Шығыстар» бөлімінің бухгалтерлік есеп шоттары;

- сатылған өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құнын есепке алу;

- өнімді өткізу және қызмет көрсету бойынша шығыстарды есепке алу;

- әкімшілік шығындарды есепке алу;

- сыйақылар бойынша шығыстарды есепке алу;

- активтердің шығуы бойынша шығыстарды есепке алу;

- бағамдық айырма бойынша шығыстарды есепке алу;

- корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды есепке алу;

- өзге де шығыстарды есепке алу.

Өндірістік тәжірибе-3 туралы есепте қосымшаларда кірістер мен шығыстарды есепке алу бойынша теориялық ережелерді баяндағаннан кейін келесі толтырылған есепке алу регистрлерін көрсету, сондай-ақ есеп мәтінінде осы қосымшаларға сілтеме жасау қажет:

- кәсіпорында пайдаланылатын бухгалтерлік компьютерлік бағдарламадан кірістер мен шығыстарды есепке алу бойынша есептік тіркелімді басып шығару.

Студент өндірістік тәжірибе-3 өту кезінде ХҚЕС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім», (IAS) 12 «Пайдаға салынатын салықтар», ХҚЕС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» зерделейді.

**ТАҚЫРЫП 5. Капитал мен резервтерді есепке алу.
11 ХҚЕС (IFRS) «Бірлескен кәсіпкерлік» зерттеу»,
32 (IAS) «Қаржы құралдары: ұсыну»**

Капитал мен резервтерді есепке алу бойынша студент келесі сұрақтарды зерттеуі керек:

- жарғылық капиталды қалыптастыру тәртібі;
- жарғылық капиталды есепке алу;
- төленбеген капиталды есепке алу;
- эмиссиялық кірісті есепке алу;
- резервтер ұғымы және олардың түрлері;
- құрылтай құжаттарында белгіленген резервтік капиталды есепке алу;
- өзге де резервтерді есепке алу;
- «қорытынды пайда (қорытынды шығын)» шотына кірістер мен шығыстарды есепке алу бойынша шоттарды жабу тәртібі»);
- ұйымның есепті кезеңдегі түпкілікті қаржылық нәтижесін қалыптастыру тәртібі;
- қорытынды пайданы (қорытынды шығынды) есепке алу);
- есепті жылдың бөлінбеген пайдасын (жабылмаған залалын) есепке алу;
- алдыңғы жылдардың бөлінбеген пайдасын (жабылмаған залалын) есепке алу.

Өндірістік тәжірибе-3 туралы есепте капитал мен резервтерді есепке алудың теориялық ережелерін ұсынғаннан кейін қосымшаларда келесі толтырылған бухгалтерлік регистрлерді көрсету керек, сонымен қатар есеп мәтінінде осы қосымшаларға сілтеме жасау керек:

- кәсіпорында пайдаланылатын бухгалтерлік компьютерлік бағдарламадан капитал мен резервтерді есепке алу бойынша есепке алу регистрін басып шығару.

Студент өндірістік практикадан өту кезінде-3 ХҚЕС (IFRS) 11 «Бірлескен кәсіпкерлік», ХҚЕС (IAS) 32 «Қаржы құралдары: ұсыну» зерделейді.

ТАҚЫРЫП 6. Қаржылық есептілікті ұсыну және оның негізгі көрсеткіштерін талдау.

ХҚЕС (IAS) 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну», ХҚЕС (IAS) 7 «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп», ХҚЕС (IFRS) 10 «Шоғырландырылған қаржылық есептілік», ХҚЕС (IAS) 27 «Жеке қаржылық есептілік» зерделеу»,

ХҚЕС (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілік»

Осы тақырып бойынша студент Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығымен бекітілген «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС (IAS), «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» 7 ХҚЕС (IAS) сәйкес қаржылық есептіліктің құрамын, мазмұнын және қалыптастыру тәртібін зерделеуі, сондай-ақ жария мүдделі ұйымдар (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялау үшін жылдық қаржылық есептіліктің тізбесін зерделеуі тиіс.

2018 жылғы 1 қаңтардан бастап жария мүдделі ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялауы үшін жылдық қаржылық есептіліктің жаңа нысандары енгізілді:

- Бухгалтерлік баланс;
- Пайда мен шығындар туралы есеп;
- Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп (Тікелей әдіс);
- Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп (жанама әдіс);
- Капиталдағы өзгерістер туралы есеп.

Мемлекеттік мекемелер үшін қаржылық есептіліктің жаңа нысандары мен оларды ұсыну қағидалары 2018 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізілді.

Егер студент мемлекеттік мекемелерде практикадан өтсе, онда ол Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 1 тамыздағы № 468 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік мекемелерге арналған қаржылық есептілік нысандарын зерделеуі тиіс, оған мыналар кіреді::

- «Бухгалтерлік баланс» ФО-1 нысаны»;
- «Қаржы қызметінің нәтижелері туралы есеп» ФО-2 нысаны»;
- «Қаржыландыру көздері бойынша мемлекеттік мекеменің шоттарындағы ақша қозғалысы туралы есеп» ФО-3 нысаны (Тікелей әдіс)»;
- «Таза активтердің/капиталдың өзгерістері туралы есеп» ФО-4 нысаны»;
- «Қаржылық есептілікке түсіндірме жазба» ФО-5 нысаны»;
- «Қайта ұйымдастыру кезіндегі бухгалтерлік баланс» ФО-6 нысаны.

Өндірістік практика туралы есепте-3 қосымшаларда қаржылық есептілікті ұсыну бойынша теориялық ережелерді баяндағаннан кейін қаржылық есептіліктің барлық нысандарын және түсіндірме жазбаны көрсету, сондай-ақ есеп мәтінінде осы қосымшаларға сілтеме жасау қажет.

Студент өндірістік тәжірибеден-3 өту кезінде ХҚЕС (IAS) 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну», ХҚЕС (IAS) 7 «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп», ХҚЕС (IFRS) 10 «Шоғырландырылған қаржылық есептілік», ХҚЕС (IAS) 27 «Жеке қаржылық есептілік», ХҚЕС (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілік» зерделейді.

5. Өндірістік тәжірибенің-3 қорытындысын рәсімдеу

Өндірістік тәжірибе-3 нәтижелерін студент жазбаша есеп және күнделік-есеп түрінде жинақтайды.

Есеп және күнделік-есеп өндірістік тәжірибе-3 орнында жазылуы тиіс, мазмұны бойынша олар өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасының талаптарына сәйкес келуі тиіс.

Есеп (1-қосымша) екі бөліктен тұрады: негізгі және қосымша.

Есептің негізгі бөлігі компьютерде 1,0 интервалдан кейін Times New Roman қаріпімен, 14 pt нөмірімен басылуы тиіс; жоғарғы және төменгі шеттері – 2 см, сол жағы – 3 см, оң жағы – 1,5 см; ұсынылатын есеп көлемі 15-20 бет машинкамен басылған мәтін (қосымшасыз); есеп кестелермен,

графиктермен, схемалармен және т.б. иллюстрациялануы тиіс, өндірістік практикадан өту жөніндегі есеп беттері – 4, сондай-ақ оған қосымшалар нөмірленуі тиіс.

Есептің қосымша бөлігі нақты ұйымның (практика базасының) деректері негізінде толтырылған бастапқы құжаттардан, Талдамалық кестелерден, студенттің қатысуымен жүргізілген активтерді түгендеу актілерінен, өндірістік практикадан өту жөніндегі есептің негізгі бөлігінің мазмұнын суреттейтін басқа да материалдардан тұратын есепке қосымшаны білдіреді. Есеп мәтініндегі бар қосымшаларға сілтемелер міндетті болып табылады.

Күнделік-есепте (2-қосымша) өндірістік тәжірибе-3 бағдарламасына сәйкес өндірістік тәжірибеден-3 өту туралы және кәсіптік практиканың жұмыс жоспар-кестесіне сәйкес 3-күнделікті жазбалар жүргізіледі.

Тәжірибе қорытындылары бойынша жасалған есепке және өндірістік тәжірибеден-3 өту бойынша толтырылған күнделік-есепке студент тәжірибеден-3 өтетін кәсіпорыннан өндірістік тәжірибе-3 жетекшісі қол қояды және мөрмен расталады.

Өндірістік тәжірибеден-3 өту жөніндегі есепке өндірістік тәжірибе-3 жетекшісінің студентке мінездемесі қоса беріледі (3-қосымша).

6. Өндірістік тәжірибені-3 қорытындылау

Өндірістік тәжірибеден-3 өту қорытындыларын шығару және нәтижелерін бағалау үшін студент бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасына тиісті қосымшалары бар есеп және күнделік-есеп береді.

Бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасы есеп пен Күнделік-есепті кафедра оқытушысына рецензияға ұсынады. Оқытушының оң пікірімен өндірістік тәжірибеден-3 өту туралы есеп қорғауға шығарылады.

Өндірістік тәжірибе- бойынша есептерді қорғауды жүзеге асыру үшін кафедра меңгерушісі мынадай құрамда комиссия құрады: оқытушы, өндірістік тәжірибе-3 өткізілетін курс жүргізушісі, университеттен тәжірибе жетекшісі және мүмкіндігінше кәсіпорыннан тәжірибе жетекшісі.

Әрбір студент өндірістік тәжірибе-3 бойынша есепті қорғайды комиссия отырысында.

Өндірістік тәжірибе-3 туралы ұсынылған материалдар негізінде, сондай-ақ өндірістік тәжірибе-3 бойынша есепті қорғау нәтижелері негізінде комиссия студенттің қатысуымен білімді бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі бойынша баға береді (4-қосымша).

Өндірістік тәжірибе-3 бойынша қорытынды баға кәсіпорыннан тәжірибе жетекшісінің бағалауының 40% және есепті қорғау жөніндегі комиссияның бағалауының 60% сомасы ретінде айқындалады.

Өндірістік тәжірибеге-3 келмеген студент, өндірістік тәжірибе-3 бойынша бағдарламаны орындамаған, жұмыс туралы теріс пікір алған немесе кәсіпорыннан тәжірибе жетекшісінің қанағаттанарлықсыз бағасын алған немесе есепті қорғаған кезде қайта оқу курсына немесе жазғы семестрге жіберіледі.

Өндірістік тәжірибе-3 бойынша есепті қорғау қорытындылары бойынша баға студенттің ведомосына және транскриптіне енгізіледі. Титулдық парақта жазба жүргізіледі: «_____» бағасымен қорғалған, өндірістік тәжірибе-3 бойынша есептерді қорғау жөніндегі комиссия мүшелерінің күні мен колдары қойылады.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы // <http://www.akorda.kz>
2. Қазақстан Республикасының Азаматтық Кодексі // <http://www.akorda.kz>
3. Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы №95-IV Бюджет кодексі (10.01.2023 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)
4. Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы: Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 28 ақпандағы № 235-III Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен)
5. Мемлекеттік статистика туралы: Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 19 наурыздағы № 257-IV Заңы (11.04.2019 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)
6. 2017 жылғы 25 желтоқсандағы «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» ҚР Салық кодексі (өзгерістермен және толықтырулармен)
7. Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек кодексі (01.01.2023 ж. жағдай бойынша өзгерістермен және толықтырулармен)
8. ЕАЭО Кеден кодексі: 2017 жылғы 11 сәуірдегі шарт
9. Төлемдер және төлем жүйелері туралы: Қазақстан Республикасының 2016 жылғы 26 шілдедегі № 11-VI Заңы
10. Валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы: Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 22 шілдедегі № 167-VI Заңы
11. Міндетті әлеуметтік сақтандыру туралы: Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 26 желтоқсандағы № 286-VI Заңы
12. Сауда қызметін реттеу туралы: Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 12 сәуірдегі № 544 Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен)
13. Бухгалтерлік есепті жүргізу қағидалары: Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 241 бұйрығымен бекітілген
14. Бухгалтерлік есеп шоттарының үлгі жоспары: Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2007 жылғы 23 мамырдағы № 185 Бұйрығымен (2018 жылғы 02 қазандағы № 877 өзгерістермен) бекітілген
15. Жария мүдделі ұйымдардың (қаржы ұйымдарынан басқа) жариялауы үшін жылдық қаржылық есептіліктің тізбесі мен нысандарын бекіту туралы: Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 28 маусымдағы № 404 бұйрығы (01.07.2019 ж. өзгерістермен)
16. Қаржылық есептілікті жасау мен ұсынудың нысандары мен

қағидаларын бекіту туралы: Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2017 жылғы 1 тамыздағы № 468 Бұйрығы (өзгерістермен және толықтырулармен)

17. Бастапқы есепке алу құжаттарының нысандары: Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 562 бұйрығымен бекітілген (2015 жылғы 21 мамырдағы № 316 өзгерістермен)

18. Электрондық шот-фактуралардың ақпараттық жүйесінде электрондық нысанда шот-фактураны жазып беру қағидалары және оның нысандары: Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары – Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2019 жылғы 22 сәуірдегі № 370 бұйрығымен бекітілген.

19. Қаржылық есептіліктің ұлттық стандарты: Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2013 жылғы 31 қаңтардағы № 50 бұйрығымен бекітілген (2019 жылғы 03 маусымдағы өзгерістермен).

20. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің ресми сайты: minfin.kz

21. Статистика комитетінің ресми сайты: <https://stat.gov.kz/>

22. «Экономикалық зерттеулер институты» АҚ ресми сайты: <http://economy.kz>

23. НҚА ресми сайты: <http://adilet.zan.kz>

24. Шетелдік дереккөздердің ресми сайттары: <https://www.imf.org>, <https://www.worldbank.org>, unctad.org

25. Электронды кітапхана: <https://www.dissercat.com>

26. «Бухгалтер бюллетені» журналының сайты

27. Электрондық ресурстар: <https://uchet.kz/>

28. Электрондық ресурстар: <https://online.zakon.kz/>

29. Зерде оқу орталығының электронды ресурстары (сіма, АССА, СҒА, СІА сертификаттау бағдарламалары): <https://edu-zerde.kz/>

30. «Зерде» оқу орталығының электрондық ресурстары (сертификаттау бағдарламалары СІМА, АССА, СҒА, СІА): <https://edu-zerde.kz/>

ҚАЗТҰТЫНУОДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ УНИВЕРСИТЕТІ
КАРАГАНДИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
КАЗПОТРЕБСОЮЗА

Өндірістік практикадан-3 өту
ЕСЕБІ
ОТЧЕТ
прохождения производственной практики-3

Студент/студента _____
(тегі, аты, әкесінің аты/ фамилия, имя, отчество)

Группа _____

Практиканың өту орны/Место прохождения практики _____

Практиканың басталуы/начало практики _____

Практиканың аяқталуы/окончание практики _____

Есепті практика жетекшісі қарастырды/Отчет рассмотрен руководителем практики от университета _____
(тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы, атағы/ Ф.И.О., должность, звание)

Есеп қорғалды/ Отчет защищен _____
(баға/оценка)

Кәсіпорынан практика жетекшісінің бағасы/
Оценка руководителя практики от предприятия _____
(баға/оценка)

Қорытынды баға/Итоговая оценка _____
(баға/оценка)

Комиссия _____
(Ф.И.О., қолы/подпись)

(Ф.И.О., қолы/подпись)

(Ф.И.О., қолы/подпись)

« ____ » _____ 20 ____ ж./г.

ҚАЗТҰТЫНУОДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ УНИВЕРСИТЕТІ
КАРАГАНДИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
КАЗПОТРЕБСОЮЗА

Бухгалтерлік есеп және аудит кафедрасы
Кафедра Бухгалтерский учет и аудит

Өндірістік практикадан-3 өту

ЕСЕП-КҮНДЕЛІГІ
ДНЕВНИК-ОТЧЕТ

прохождения производственной практики-3

Студент/студента _____
(тегі, аты, әкесінің аты/ фамилия, имя, отчество)

_____ курсы/курса _____ тобы/группы

БББ/ОП Есеп және аудит / Учет и аудит

ҚАРАҒАНДЫ 20__

**ПРАКТИКА БАЗАСЫ ЖӘНЕ ЖЕТЕКШІСІ ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕР
ОБЩИЕ СВЕДЕНИЯ О БАЗЕ И РУКОВОДИТЕЛЯХ ПРАКТИКИ**

Практиканың өту орны/место прохождения практики _____

(ұйымның, кәсіпорынның атауы/наименование организации, предприятия)

Практиканың басталуы/начало практики _____

Практиканың аяқталуы/окончание практики _____

Кәсіпорыннан (кәсіпорын атынан) практика жетекшісі (аты-жөні, тегі, лауазымы, білімі, еңбек өтілі)/Руководитель практики от предприятия _____

(фамилия, имя, отчетство, должность, образование, стаж работы)

Университеттен (университет атынан) практика жетекшісі (аты-жөні, тегі, лауазымы, ғылыми дәрежесі)/ Руководитель практики от университета _____

(фамилия, имя, отчетство, должность, ученая степень)

**ЕСЕП-КҮНДЕЛІКТІҢ МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ ДНЕВНИКА-ОТЧЕТА**

№ п/п	Кәсіби тәжірибе бағдарламасы бойынша күнделікті жасалған жұмыстардың атауы Наименование выполненных (изученных) работ в соответствии с программой профессиональной практики за каждый день	Жеке тақырып немесе жұмыстардың мерзімі Сроки выполнения отдельных тем, работ		Кәсіпорыннан практика жетекшісінің қолы Подпись руководителя практики от предприятия
		басы начало	аяқталуы завершение	
1	2	3	4	5
1.				
2.				

1. Зерттелген құрастырымдардың, жабдықтардың, технологиялық үдерістердің, өндірісті механикаландырудың, автоматтандырудың және еңбектің озық әдістерінің және т.б. сипаттамасы/Описание изученных конструкций, оборудования, технологических процессов, механизации, автоматизации производства и передовых методов труда и т.д.

Студенттің қолы/Подпись обучающегося _____

« _____ » _____ 20 ____ г.

(Ф.И.О., подпись непосредственного руководителя практики с базы практики)

« _____ » _____ 20 ____ г.

2. Поощрения и взыскания с практиканта _____

Өндірістік тәжірибе- бойынша бағалау

Өндірістік тәжірибе-3 жетекшісі-кәсіпорыннан кестеге сәйкес кәсіби тәжірибеден өтуді келесідей бағалауы керек:

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Әріптік бағалаудың сандық баламалары	Меңгерілген білімнің пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Кәсіпорыннан тәжірибе жетекшісін бағалау

(Практика жетекшісінің аты-жөні, лауазымы)

Күні және мөр _____

Тәжірибе бойынша қорытынды баға кәсіпорынның практика жетекшісінің есепті қорғау жөніндегі комиссия бағалауының 40% және 60% бағасы ретінде айқындалады.